

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан филологічного факультету
Камінь І. В.
(ПІБ)
« 5 » *лютого* 2020

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

ВИРОБНИЧА ПЕРЕКЛАДАЦЬКА

(назва практики)

ступінь вищої освіти: Бакалавр

галузь знань: 03 гуманітарні науки
(код та найменування галузі знань)

спеціальність: 035 філологія

Освітня програма 035.033 Слов'янські мови та літератури
(переклад включно) – перша – польська
(код та найменування спеціальності)

Професійна кваліфікація Слов'янський переклад (польський)

РОЗРОБЛЕНО
РОЗРОБНИК:

кафедрою слов'янської філології
к. філол. н., доцент Дука Л.І.

ОБГОВОРЕНО ТА РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ

кафедрою слов'янської філології

Протокол № 5 від «20» грудня 2019

Завідувач кафедри слов'янської філології

(підпис)

Павленко І.Я.
(ПІБ)

Схвалено науково-методичною радою факультету філологічного

Протокол № 7 від «05» лютого 2020 р.

Голова НМР факультету філологічного

(підпис)

Ільченко І.І.
(ПІБ)

1. Вступ

Ступінь вищої освіти, спеціальність, освітня програма	Кількість кредитів	денна форма навчання
Ступінь вищої освіти: <i>бакалавр</i> Спеціальність: <i>035 філологія</i> Освітня програма: <i>035.033 Слов'янські мови та літератури</i> <i>(перекладвключно) – перша – польська</i> Освітня програма: <i>Слов'янський переклад (польський)</i>	6	Рік підготовки:
		4
		Семестр:
		7
		Вид контролю: диф. залік

2. Мета та завдання практики

Виробнича перекладацька практика студентів є однією з ланок у системі підготовки філолога із фаху «Слов'янський переклад (польський)». Професійно-педагогічна компетентність включає в себе вміння організувати продуктивну взаємодію в теоретичному й практичному вираженні літературознавчий, лінгвістичний, психологічний, педагогічний, дидактичний, методичний, комунікативний складники. Практика повинна носити навчальний та розвиваючий характер. Основними видами діяльності повинні стати творча й дослідницька. Керівництво перекладацькою виробничою практикою повинно будуватись на діалогічних основах. Так само діалогічні основи повинні визначати характер спілкування на всіх рівнях практики: студент-учень, студент-учитель, студент-викладач, студент-керівник практики, студент-представник адміністрації школи. Оскільки однією з основних проблем практики є проблема ефективності спілкування, необхідне посилення комунікативного складника в програмі практики, що повинно виражатись і в процесі навчальних занять, і в позакласних заходах. Під час практики повинні заохочуватись самостійність та ініціативність студентів.

Метою виробничої перекладацької практики є формування професійно-педагогічної компетентності майбутніх філологів-перекладачів.

Завдання виробничої перекладацької практики формуються відповідно до галузі перекладацької діяльності:

1. Комунікативна (письмовий переклад):

- забезпечення письмової комунікації в різних галузях господарства, науки і культури;
- здійснення письмового перекладу спеціалізованих текстів;
- здійснення письмового перекладу науково-популярних та суспільно-політичних текстів;
- здійснення письмового перекладу художніх текстів;
- здійснення перекладу науково-технічних текстів.

2. Комунікативна (усний переклад):

- забезпечення усної комунікації в різних галузях господарства, науки й культури;
- здійснення усних перекладів різних видів;
- здійснення усного послідовного перекладу;
- здійснення двостороннього перекладу;
- здійснення синхронного перекладу;
- здійснення комунікації в рамках переговорів.

3. Професійно-перекладацька (усна та письмова офіційно-ділова комунікація):

- забезпечення усної та письмової комунікації в межах діяльності перекладача-референта;
- забезпечення усної і письмової діяльності перекладача-менеджера;
- забезпечення усної та письмової комунікації в межах діяльності перекладача-консультанта в державних та недержавних організаціях;
- забезпечення оцінки якості виконаного перекладу з оригіналом, виявлення відхилень від оригіналу, вивірення тексту перекладу в межах діяльності перекладача-референта.

4. Науково-дослідницька (в галузі лінгвістики, перекладознавства, літературознавства):

- застосування методів проведення наукових досліджень;
- проведення аналізу мовних явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності.

5. Теоретико-лінгвістична (забезпечення взаємозв'язку теоретичного й практичного аспектів мови та перекладу):

- застосування теоретичних моделей у процесі перекладу для вирішення різноманітних перекладацьких завдань;
- забезпечення взаємозв'язку теоретичного та практичного аспектів у процесі здійснення перекладів.

6. Використання міжнародних інформаційних систем та технологій:

- пошук інформації з використанням глобальних інформаційних мереж
- Пошук інформації з використанням автоматизованих інформаційно-пошукових та довідникових систем із застосуванням сучасних технологій;
- робота з базами даних.

3. Компетентності

А. Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Б. Загальні компетентності:

1) Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

2) Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

3) Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

4) Здатність бути критичним і самокритичним.

5) Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

6) Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

7) Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

8) Здатність працювати в команді та автономно.

9) Здатність спілкуватися іноземними мовами.

10) Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

11) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

12) Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

13) Здатність проведення досліджень та виконання різних типів перекладу на належному рівні.

В. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

1) Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

2) Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

3) Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.

4) Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

5) Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та

художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

6) Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

7) Здатність до інтерпретації та перекладу текстів різних жанрів з мов та на мови, які вивчаються, до аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів;

8) Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

9) Усвідомлення засад і технологій створення та перекладу текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

10) Здатність здійснювати спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів. 1

11) Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

12) Здатність до організації ділової комунікації.

4. Зміст практики

Виробнича перекладацька практика проводиться відповідно до навчального плану підготовки студентів-перекладачів освітньої програми «Слов'янський переклад (польський)» на початку навчального року впродовж 4 тижнів.

Практикант з фаху «Слов'янський переклад (польський)» повинен мати ґрунтовні знання та вміння застосовувати їх у своїй професійній діяльності. Професійні лінгвістичні знання формуються з усебічних і глибоких знань зі вступу до перекладознавства, сучасної української мови, основної мови (російської або польської), основних процесів розвитку мовленнєвих явищ, розуміння процесів, що формують мову як систему. Рівень професійно-філологічної культури повинен мати тенденцію на вдосконалення.

Бакалавр філології (освітня програма «Слов'янський переклад (польський)» повинен мати відповідний рівень філологічної, етичної та психологічної культури: мати чітко сформовані принципові засади світогляду як загального усвідомлення про навколишній світ і своє місце в ньому, про шлях реалізації в умовах реальної дійсності своїх життєвих програм; сформоване філософське, економічне, політичне мислення; розумітися на проблемах ринкової економіки, соціальних, національних, історичних та демографічних процесах розвитку суспільства, засвоїти закономірності та особливості культурного розвитку людства; брати участь у громадському житті. Філолог-перекладач повинен мати належну мовну і перекладацьку компетенцію, широку ерудицію і культуру, розумітися на національних

особливостях народу, мова якого вивчається, використовувати набуті знання у своїй професійній діяльності.

Бакалавр із фаху "Слов'янський переклад" повинен досконало володіти своїм фахом, постійно поповнювати свої знання, розширювати кругозір, застосовувати свої знання на практиці, вільно володіти українською мовою.

Перекладач здійснює письмовий переклад суспільно-політичних, науково-технічних, ділових, інформаційних, а також художніх текстів з польської, російської мов українською і навпаки.

Перекладач сприймає і перекладає інформацію в усній формі. Цей фахівець повинен відрізнятися кмітливим розумом, гнучкістю висловлювань, широким фоновим знанням про предмет повідомлення.

Протягом перекладацької практики студенти самостійно виконують письмові та усні переклади з основної/другої іноземної на державну мову та навпаки, використовуючи різноманітні інформаційні джерела (друковані та електронні словники, енциклопедії, ресурси мережі Інтернет) та комп'ютерні програми перекладацької пам'яті. Усний переклад здійснюється під час ділових зустрічей, переговорів, екскурсій, семінарів, майстер-класів тощо.

Діяльність перекладача може бути пов'язана з різноманітними сферами знання, адже перекладач – це не лише і не стільки спеціаліст з слов'янської філології, тобто людина, яка володіє фонетичною, граматичною і лексичною системою слов'янських мов та достатнім для спілкування об'ємом лексичного матеріалу, але й той, хто добре розуміється на соціолінгвістичних міжнаціональних відмінностях народів, вміє швидко опановувати основні знання з різних галузей, у яких здійснює перекладацьку діяльність. Для забезпечення якісної професійної підготовки, перекладацька практика студентів проходить в умовах, які максимально наближені до умов їх майбутньої професійної діяльності. Спілкуючись з досвідченими перекладачами та носіями польської мови на базах практики, студенти отримують не тільки знання, але й набувають неоціненного досвіду роботи.

Організація діяльності студентів-перекладачів під час практики.

Перекладацька діяльність студентів під час виробничої практики складається з трьох етапів. *Початковий етап* (2 – 3 дні). 1) студенти приймають участь у настановній конференції з перекладацької практики, де їм надається повна інформація про зміст і тривалість практики, а також форму звітності (особливості оформлення щоденника практики, звіту тощо); зустрічаються з керівниками практики від кафедри та ознайомлюються з графіком проведення консультаційних занять керівником; 2) знайомляться з керівниками практики від базового підприємства та отримують завдання на період практики; 3) ознайомлюються зі специфікою діяльності базового підприємства та аналогічними за тематикою матеріалами державною мовою; 4) складають приблизний словник спеціальних термінів; 5) консультуються з досвідченими перекладачами, які працюють на базовому підприємстві.

Основний етап. 1) студенти виконують переклад спеціалізованих текстів; 2) один раз на тиждень студенти відвідують консультацію, яку проводить керівник практики від університету, здають заплановану частину

перекладу, отримуючи рекомендації та зауваження від керівника; 3) складають словник спеціальних термінів з коментарями відповідно до сфери знань.

Заключний етап: підготовка і здача звітної документації. 1) Переклад спеціалізованих текстів з іноземної мови (польська/російська) на державну, з державної мови на іноземну мову; 2) Щоденник перекладацької практики (див. додаток); 3) Звіт про проходження перекладацької практики (у довільній формі);

Перекладацька практика завершується підсумковою конференцією студентів, на якій керівники практики підсумовують результати роботи студентів протягом навчальної перекладацької практики; студенти обмінюються враженнями про організацію та проведення практики; озвучують основні труднощі і проблеми, з якими стикалися протягом практики.

Місце проведення практики:

1. Товариство з обмеженою відповідальністю «Переклад»;
2. Науково-консультаційний центр юридичної лінгвістики Запорізького національного університету;
3. Запорізьке обласне товариство польської культури ім. Адама Міцкевича;
4. Центр польської мови і культури ім. Яна III Собеського Запорізького національного університету;
5. Громадська організація «Товариство польської культури ім. Св. Іоанна Павла II»;
6. Освітній центр «Академ» м. Дніпро;
7. Органи юстиції м. Запоріжжя та області;
8. Uniwersytet Wrocławski (Польща).

Керівник навчальної практики від кафедри зобов'язаний проконтролювати підготовленість бази практики та вжити, за необхідності, потрібні заходи щодо її підготовки. Якщо база практики не підготовлена до проведення практики, керівник забезпечує студентів необхідними матеріалами для здійснення усного та письмового перекладу науково-популярних та суспільно-політичних текстів, науково-технічних, публіцистичних та художніх текстів, а також залучати студентів для участі у переговорному процесі.

5. Індивідуальні завдання

Завдання щодо виробничої перекладацької практики визначається керівниками практики з боку кафедри (і/або підприємства) спільно зі студентом. Завдання визначається на початку практики й записується в щоденник. По ходу практики студент повинен заповнювати щоденник, записуючи в нього вид проведеної їм роботи й строки її виконання, необхідну для виконання роботи інформацію (наприклад, літературу, склад вихідних даних і т.д.), зміст проведених заходів і т.п. Наприкінці навчальної практики

студент повинен надати результати проходження практики у вигляді звіту й здати його керівникові або на кафедрі разом із щоденником у встановлений строк. Виконання індивідуального завдання активізує діяльність студента, розширює їх світогляд, підвищує ініціативу і робить проходження перекладацької практики конкретним і цілеспрямованим. Зміст індивідуальних завдань уточнюється та конкретизується під час проходження практики керівником від кафедри і бази практики. Матеріали, що отримані студентом під час виконання індивідуального завдання в подальшому використовуються для підготовки доповіді, статті або для інших цілей по узгодженню з кафедрою та базою практики.

6. Заняття і екскурсії під час практики

Планування і проведення занять і екскурсій під час виробничої перекладацької практики здійснюється спільно з керівниками практики від кафедри та бази практики. Заняття під час практики проводяться у вигляді консультацій, які сприяють поглибленню теоретичного навчання з використанням матеріальних можливостей і готової продукції бази перекладацької практики.

Екскурсії під час навчальної практики проводяться з метою надбання студентами найбільш повної уяви про базу практики, її структуру, взаємодію її окремих підрозділів, діючу систему управління. Для поширення світогляду і ерудиції студентів екскурсії доцільно проводити не тільки на базі, де вони проходять навчальну практику, але і на інших підприємствах, організаціях і закладах аналогічної діяльності. Кількість годин, що відводиться екскурсії для студента, не повинна перевищувати шести годин на тиждень.

7. Методичні рекомендації

Під час проходження виробничої перекладацької практики студент здійснює діяльність професійного перекладача під керівництвом досвідчених колег з базового закладу. За дорученням керівника бази практики він перекладає спеціалізовані тексти (науково-популярних, технічних, ділових, художніх тощо). Вчасно виконує письмові та усні, повні та скорочені переклади, забезпечуючи при цьому точну лексичну, стилістичну і змістовну відповідність оригіналу, адекватність передачі наукових і технічних термінів та дефініцій. Здійснює редагування перекладів, систематизує та організує переклади, анотації та реферати.

У процесі роботи студенти зазвичай стикаються з лексичними, граматичними, жанрово-стилістичними труднощами, які вони мають долати. У перекладі одночасно обробляється граматична, лексична, стилістична, загально текстова і комунікативна інформація. Зокрема, як граматики залежить від лексики (наприклад, граматичне значення словосполучення певної синтаксичної моделі може змінюватися в залежності від слів, що вжиті у словосполученні), так і лексика залежить від граматичних моментів

(наприклад, зміна типової сполучуваності слів може призводити до нового лексико-семантичного варіанта слова, тобто, фактично, до утворення нового слова).

Так само лексика і граматика тісно пов'язані з жанрово-стилістичними проблемами, оскільки, наприклад, до стилістичних характеристик тексту відносяться і частотність вживання певних слів, і застосування певних граматичних форм і структур. Тому виокремлення лексичних, термінологічних і жанрово-стилістичних проблем перекладу в окрему перекладознавчу сферу є, з теоретичної точки зору, досить умовним.

Звичайно виокремлюють такі лексичні труднощі науково-технічного перекладу: багатозначність слів (термінів) та вибір адекватного словникового відповідника або варіанта перекладу слова (терміна), особливості вживання загальнонародних слів у науково-технічних текстах, правильне застосування того чи іншого способу перекладу лексики, визначення межі припустимості перекладацьких лексичних трансформацій, переклад термінів-неологізмів, аббревіатур, такі „фальшиві друзі” перекладача, як псевдо-інтернаціоналізми, лексикалізовані форми множини іменників та терміни-омоніми, етноспецифічна лексика і етнонаціональна варіантність термінів, іншомовні слова і терміни [6].

Без сумніву, крім лексичних і граматичних труднощів перекладу треба вивчати й прагматичний аспект перекладацької діяльності. Прагматика перекладу – це широке поняття, яке охоплює не тільки прагматичне значення слова, але й цілу низку проблем, пов'язаних як із різними ступенями розуміння учасниками комунікативного акту тих чи інших значень і повідомлень, так і різним їх трактуванням в залежності від лінгвістичних і екстралінгвістичних факторів (фонових знань). Як зазначає В.Н. Комісаров, прагматичний аспект перекладу розглядається з трьох точок зору. По-перше, підіймається питання про передачу прагматичних значень слів оригіналу. По-друге, прагматика перекладу трактується як прагматичне значення конкретного акту перекладу. По-третє, висувається вимога прагматичної адаптації перекладу з метою забезпечення адекватності комунікативного ефекту в оригіналі та в перекладі. Перший пункт стосується слів, які позначають національно-специфічні реалії [7].

Прагматична інформація актуалізується при перекладі безеквівалентної лексики, насамперед географічних назв, власних імен і культурно-побутових реалій, які перекладаються шляхом транскрипції й транслітерації.

Культурно-побутові реалії, такі зрозумілі й очевидні для носіїв мови оригіналу, виявляються малозрозумілими або зовсім незрозумілими для реципієнтів перекладу, яким притаманне інше комунікативне середовище та інша мовна картина світу. На семантичному рівні перекладу національно специфічні реалії передаються шляхом транслітерації/транскрипції.

Процес перекладу виявляє подвійну прагматичну орієнтацію. З одного боку, він реалізується в рамках міжмовної комунікації, і таким чином, орієнтований на оригінал. З іншого боку, переклад – це конкретний мовленнєвий акт, який є прагматично орієнтованим на певного рецептора.

Прагматичне завдання перекладу полягає у досягненні максимальної еквівалентності з оригіналом. Саме комунікативна компетенція перекладача дозволяє йому визначитись, коли, як і на якому етапі перекладу доцільно залучати семантичний або комунікативний переклад. Останній має більше переваг і видається більш вагомим при перекладі національно-специфічних реалій [9 с. 131].

8. Форми та методи контролю

Оцінювання студентів філологічного факультету за результатами проходження виробничої перекладацької практики відбувається на підставі комплексу критеріїв.

Критерії підсумкової оцінки діяльності студентів у процесі практики (оцінку виставляє керівник практики):

1. Вміння спілкуватися з людьми та отримувати необхідну інформацію (складання довідки про підприємство, участь у засіданнях, конференціях, нарадах тощо).
2. Володіння теоретичним знанням, необхідним для перекладу текстів різного спрямування.
3. Орфографічно та пунктуаційно правильне оформлення записів, наявність усієї необхідної супровідної інформації.
4. Вміння здійснювати різні види (письмовий та усний) перекладу.
5. Вміння використовувати різні перекладацькі стратегії у практичній діяльності.
6. Виконання посадових обов'язків перекладача згідно з вимогами закладу, на базі якого проходила практика.
7. Своєчасне та якісне виконання всіх отриманих завдань.
8. Своєчасне проходження практики та складання звіту.
9. Якісне оформлення документації.
10. Точність та повнота відповідей на питання заліку.

9. Вимоги до звіту

Після закінчення терміну проходження виробничої перекладацької практики студенти звітують про виконання програми практики. Звіт, оформлений згідно з вимогами, підписується керівником від бази практики та завіряється печаткою організації / установи / закладу, де проходила практика. У звіті має бути рекомендована керівником від бази практики оцінка роботи практиканта.

Звіт студента про результати проходження практики повинен бути поданий *керівнику практики від кафедри* не пізніше, ніж через тиждень після її закінчення.

Звіт комплектується у вигляді пакету документів, який обов'язково містить характеристику з місця проходження практики з аналізом роботи студента методистом (із підтвердженням установи, де відбувалася практика).

Звіт з практики повинен містити таку інформацію:

- опис мети і завдань,
- опис використаних засобів і методик;
- опис обсягу виконаної роботи;
- опис отриманих результатів,
- висновки, оцінку студентом своєї діяльності, набутого практичного досвіду, пропозиції щодо вдосконалення змісту й організації практики.

Див. додаток 1, 2, 3, 4, 5.

На всіх етапах проходження практики студенти отримують індивідуальні консультації у своїх викладачів-методистів.

Обов'язковим для студента є ведення щоденника практики встановленого зразка, в якому ним послідовно висвітлюються всі етапи роботи і форми контролю і який додається до звіту з практики.

По закінченню практики студенти надають методисту випускової кафедри звітну документацію. На підставі поданих документів і характеристик методист (керівник) проводить диференційований залік (виставляє оцінку).

На підставі поданих документів і характеристик, оцінки кількості та якості представлених перекладів керівник практики проводить диференційований залік.

10. Підбиття підсумків практики

Оцінка за практику виставляється за підсумком результатів проведення відповідної завданням практики роботи (рівень теоретичного обґрунтування і якість методичного забезпечення).

Результати проходження студентами виробничої практики обговорюються на підсумкових конференціях у формі презентації звітів студентів і на раді факультету.

На підставі аналізу відгуку від керівника базової установи та керівника від кафедри про роботу студента-практиканта, правильності оформлення звітної документації відповідно до вимог, виконання контрольного залікового перекладу студенту-практиканту виставляється підсумкова оцінка.

Виробнича перекладацька практика оцінюється за 100 бальною шкалою:

№	Вид діяльності	Бали
1	Переклад спеціалізованих текстів	60
2	Укладання словника спеціалізованих термінів	10
3	Оформлення звітної документації	5
4	Контрольний (заліковий) переклад спеціалізованого тесту	25
	Усього	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

Виходячи з розглянутих критеріїв, виставляються такі оцінки:

«Відмінно» **A** (90 – 100 балів) виставляється тоді, коли студент відповідально ставився до практики, продемонстрував відмінне засвоєння теоретичного матеріалу, знання норм літературних мов та вміння їх застосовувати у практичній діяльності, володіння знаннями в галузі мовознавства та перекладознавства; орфографічно та пунктуаційно правильно оформив записи та всю супровідну інформацію, чітко й логічно відтворив результати практики у відповідній документації, переконливо аргументував висновки, дав чіткі відповіді на питання заліку, зробив повідомлення на звітній конференції.

«Добре» **B / C** (75 – 89 балів) передбачає також високий рівень володіння вміннями й навичками використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі. При цьому студент дав відповіді на запитання заліку, сумлінно поставився до проходження практики, але в її процесі виникали певні труднощі у спілкуванні або у відповідях на питання заліку.

«Задовільно» **D/E** (60 – 74 бали) передбачає наявність лише основних умінь у процесі перекладу текстів різних жанрів. Студент дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу під час відповіді на питання заліку. Практикант недостатньо відповідально ставиться до оформлення звітної документації.

«Незадовільно» **FX** (35 – 59 балів) отримує студент, який не володіє знаннями, вміннями й навичками, необхідними для проведення перекладу

різностильових жанрів, не виконує завдання, безвідповідально ставиться до проходження перекладацької практики та оформлення звітної документації, не з'являється на залікову співбесіду або не може відповісти на питання заліку.

Незадовільно» F (0 – 34 бали) отримує студент, який без поважних причин не пройшов обов'язкову навчальну практику.

11. Література:

1. Алексеева И. С. Профессиональный тренинг переводчика : учебн. Пособие. Санкт-Петербург : Союз, 2001. 238 с.
2. Бархударов Л. С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории переводов. Москва: Международные отношения, 1975. 239 с.
3. Виноградов В.С. Введение в переводоведение. Общие и лексические вопросы: пособие. Москва.: ИОСО РАО, 2001. 224 с.
4. Влахов, Сергей и Флорин, Сидер. Непереводимое в переводе. Москва : Международные отношения, 1980. 352 с.
5. Засєкіна Л. В. Когнітивна модель перекладацького процесу. *Філологічні студії*. 2002. № 2. С. 70 – 76.
6. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури [англ./укр.] : навчальний посібник для ВНЗ. Вінниця : Нова Книга, 2004. 576 с.
7. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение Москва : Издательство „ЭТС”, 2002. 424 с.
8. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) : учебн. для ин-тов и фак. иностр. яз. Москва. : Высшая школа., 1990. 253 с.
9. Олікова М. О. Теорія і практика перекладу : навчальний посібник. Луцьк : Вежа, 2000. 170 с.
10. Основы перекладу : Курс лекцій з теорії та практики перекладу для ф-тів та ін-тів міжнародних відносин / Г. Е. Мірам, В. В. Дайнеко, А. А. Тарануха, М. В. Грищенко, О. М. Гон. Київ : Ніка-Центр, 2005. 277 с.
11. Чужакин П. Мир перевод или вечный поиск взаимопонимания. Москва : Валент, 1999. 192 с.
12. Шупта О. В. Формування позитивної самооцінки у студентів перекладачів як важливий чинник професійної підготовки. *Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук* : зб. наук. пр. Хмельницький : ХНУ, 2007. С. 60 – 62.
13. Bańkowska Edyta, Mikołajczuk Agnieszka i in. Praktyczna stylistyka nie tylko dla polonistów. Warszawa, 2003.

Направлення на практику

Місце кутового штампа
університету

КЕРІВНИКУ

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ

/є підставою для зарахування на практику/

Згідно з угодою від „___” _____ 20__ року № _____, яку
укладено з

(повне найменування підприємства, організації, установи)
направляємо на практику студентів ____ курсу, які навчаються за напрямом підготовки
(спеціальністю)

Назва практики

Строки практики з „___” _____ 20__ року
по „___” _____ 20__ року

Керівник практики від кафедри

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

ПРІЗВИЩА, ІМЕНА ТА ПО БАТЬКОВІ СТУДЕНТІВ

М.П. Керівник практики ВНЗ _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Додаток 2
Форма повідомлення
про прибуття студента на практику

Форма № Н-7.04

Повідомлення про практику

Кутовий штамп
(підприємства,
організації,
установи)

Надсилається у вищий навчальний заклад
не пізніше як через три дні після прибуття
студента на підприємство (організацію, установу)
/з дня початку практики/

ПОВІДОМЛЕННЯ

студент

(повне найменування вищого навчального закладу)

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув "___" _____ 20__ року до _____
[курс, факультет (відділення), напрям підготовки (спеціальність)]
(назва підприємства, організації, установи)

і приступив до практики. Наказом по підприємству (організації, установі) від "___" _____
20__ року № _____ студент _____ зарахований на посаду

(штатну, дублером, штатну роботу, практикантом)

(найменування штатної посади вказується повністю)

Керівником практики від підприємства (організації, установи) призначено

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник підприємства (організації, установи)

(підпис) _____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Печатка (підприємства,
організації, установи) "___" _____ 20__ року
Керівник практики від університету

(назва кафедри, циклової комісії)

(підпис) _____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові) "___" _____ 20__ року

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Щоденник

виробничої перекладацької практики

«___» _____ 20__ р. по «___» _____ 20__ р.

студентки ___ курсу, гр. _____
філологічного факультету
спеціалізації 035.033 «Слов'янські мови
та літератури (переклад включно), перша
– польська»
освітньої програми «Слов'янський
переклад (польський)»

*Прізвище, ім'я, по батькові
студента*

*Керівник-методист: посада, прізвище
та ініціали керівника*

Запоріжжя 20__

ДАТА	ЕТАПИ РОБОТИ	ФОРМА КОНТРОЛЮ

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЗВІТ
виробничої перекладацької практики
«___» _____ 20__ р. по «___» _____ 20__ р.

Виконала:

студентка _____ курсу, гр. _____
філологічного факультету
спеціалізації 035.033 «Слов'янські
мови та літератури (переклад
включно), перша – польська»
освітньої програми «Слов'янський
переклад (польський)»

*Прізвище, ім'я, по батькові
студента*

Керівник-методист: *посада, прізвище
та ініціали керівника*

Запоріжжя
20__ рік

Виробнича перекладацька практика проходила з 4 вересня по 30 вересня 2018 року у прес-центрі Запорізького національного університету.

Прес-служба є самостійним структурним підрозділом Запорізького національного університету та підпорядковується безпосередньо ректору університету.

Основними завданнями прес-служби є:

1. Ініціація, підтримка й закріплення позитивного іміджу Запорізького національного університету на ринку освітніх послуг через друковані та електронні засоби масової інформації, соціальні мережі.
2. Видання Обласної академічної газети «Запорізький університет».
3. Підтримка та закріплення зв'язків із громадськістю та ЗМІ.

Для перекладу прес-центр ЗНУ надав тексти публіцистичного стилю.

Публіцистичний стиль – функціональний стиль мовлення, який використовується в жанрах: стаття, нарис, репортаж, інтерв'ю, памфлет, ораторська мова. Публіцистичний стиль служить для впливу на людей через ЗМІ (газети, журнали, телебачення, афіші, буклети). Він характеризується наявністю суспільно-політичної лексики, логічністю, емоційністю. У ньому широко використовується, крім нейтральної, висока, урочиста лексика і фразеологія, емоційно забарвлені слова, короткі речення, риторичні запитання, вигуки, повтори та ін., що, звичайно, важливо для обрання методики та стратегії перекладу.

Мета практики – реалізація теоретичних знань в галузі перекладу, формування практичних умінь та навичок перекладацької діяльності.

Завдання практики - здійснення письмового перекладу спеціалізованих текстів з української мови на російську та заповнення російськомовного контенту офіційного сайту ЗНУ.

Переклад був здійснений методом трансформації. Перекладацькі трансформації – це міжмовні перетворення з метою досягнення

перекладацької еквівалентності. Трансформація – основа більшості прийомів перекладу.

Впродовж проходження практики було перекладено 11 статей з української мови російською («На факультеті СПП підбили підсумки творчого конкурсу для абітурієнтів», «Майбутні студенти ЕПК успішно склали іспит із математики», «На факультеті менеджменту відкрито нову спеціалізацію «Управління публічними закупівлями» (магістратура)», «Отримати диплом магістра в галузі правоохоронної діяльності відтепер можна у ЗНУ», «Студентка Економіко-правничого коледжу ЗНУ вдало виступила на чемпіонаті Європи», «В ЗНУ завершилися творчі конкурси для вступу на факультет журналістики», «Студентська рада ЗНУ організувала для абітурієнтів профорієнтаційну акцію», «В ЕПК провели творчий конкурс для вступників на базі 11 класів», «В Економіко-правничому коледжі відбувся творчий конкурс з фізичного виховання на базі 11 класів», «Абітурієнти ЗНУ під час вступних іспитів можуть мешкати в гуртожитку», «У ЗНУ оприлюднили рейтингові списки абітурієнтів»).

Під час практики поглибила та закріпила теоретичні знання, покращила практичні уміння та навички письмового перекладу.

Під час проходження виробничої практики:

- ✓ покращила професійні якості перекладача;
- ✓ закріпила та поглибила теоретичні знання з методів перекладу, вибору тих чи інших засобів перекладу з урахуванням особливостей текстів;
- ✓ застосовувати для перекладу цифрові технології;
- ✓ на практиці оволоділа формами, методами, прийомами перекладу, навичками роботи, пов'язаної з майбутньою професійною діяльністю.

ХАРАКТЕРИСТИКА

(*прізвище, ім'я, по батькові студента у родовому відмінку*),
студентки __ курсу філологічного факультету групи _____
освітньої програми «Слов'янський переклад (польський)»
Запорізького національного університету

У період з по студентка _____ курсу
філологічного факультету (*прізвище, ім'я, по батькові студента*) проходила
практику у (*назва установи або організації*).

За час перебування на посаді _____ зарекомендувала себе з
позитивної сторони, отримала практичні навички в області перекладу з
на.....мови, застосувала отриманні теоретичні знання у практичній
перекладацькій діяльності.

Студентка брала активну участь у роботі, виконувала

За час проходження виробничої перекладацької практики показала
теоретичні та практичні вміння при перекладі Основним завданням був
переклад..... Усього здійснено переклад документів
(Загальний обсяг перекладу сторінок, друкованих аркушах).
Переклад здійснений якісно, зі збереженням та коректним ставленням до
змісту оригіналу. Застосування лексики, синтаксичних конструкцій доцільне і
сприяє досягненню поставлених завдань.

За час проходження виробничої перекладацької практики програма була
виконана у повному обсязі, із завданням упоралась _____, здобула нові
професійні перекладацькі навички, поставлені завдання виконувала якісно та
своєчасно. Враховуючи якість та своєчасність виконання поставлених
завдань, сумлінне ставлення о набуття навичок майбутньої професійної
діяльності результати практики можна оцінити на « _____ » (оцінка в
балах виставляється за національною та ECTS шкалою).

Посада

Підпис

В умовах карантину навчальна практика може проходити з використанням дистанційних технологій навчання.

Базовою платформою для комунікації керівника практики від кафедри зі студентами є використання дистанційних технологій навчання (мобільні телефони, електронні адреси, Viber, Moodle, Zoom тощо)

Важливі повідомлення загального характеру регулярно подаються за електронними адресами бази практики та в системі Moodle керівником практики від кафедри. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів.

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або питання потребує термінового розгляду, необхідно направити електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу ludmiladuka58@gmail.com У листі обов'язково необхідно вказати прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

Етапи проведення навчальної практики із використанням дистанційних технологій навчання

- А.** На першому етапі керівники від кафедри та баз практик проводять установчу конференцію в системі *Zoom*, де студенти знайомляться з методикою збирання та систематизацією матеріалу – 4 год ;
- Б.** На другому етапі студенти-практиканти знайомляться з базами практик в *Інтернеті* та працюють над довідкою про установу – 4 год.;
- В.** На третьому етапі студенти працюють над текстами для перекладу, які отримали через технічні електронні засоби навчання (*Moodle, e-mail, Viber, Zoom тощо*) – 52 год.;
- Г.** На четвертому етапі студенти працюють над аналізом лексичних та граматичних трансформацій, після чого направляють свої переклади на електронні адреси бази практики, за якими закріплені – 20 год.,
- Ґ.** На п'ятому етапі студенти працюють над оформленням звітної документації практики та надсилають спочатку на *e-mail* викладача бази практики, після затвердження якого – на електронну адресу викладача кафедри або в *Moodle* – 8 год.;
- Д.** На шостому етапі викладачі кафедри та баз практик проводять звітну конференцію в системі *Zoom*, де студенти отримують заслужені оцінки та діляться враженнями про проходження виробничої практики – 2 год.

ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ ЗА УМОВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

1. Попередньо налагодити зі студентами зв'язок через систему Moodle, визначитися із загальнодоступною платформою для відеозв'язку під час проведення практики.
2. Підготувати систему завдань, що передбачають роботу з перекладу текстів без контактної комунікації із респондентами.
3. Організувати дистанційну роботу так, щоб мета та завдання практики були реалізовані, відповідні компетентності формувалися.
4. Вчасно провести настановчу та завершуючу конференції.
5. Впродовж всього терміну практики у робочий час (понеділок – субота з 9 до 17.00) знаходитися на телефонному зв'язку, мати можливість поспілкуватися через Moodle, електронну пошту, доступні студентам інші канали комунікації, проконсультувати з питань, які можуть виникнути у процесі проходження практики.
6. Двічі на тиждень у попередньо обумовлений час проводити робочі відеоконференції. На прохання студента чи групи студентів виходити на відеозв'язок в інший робочий час.
7. Під час відеоконференцій з'ясовувати як питання, пов'язані з проходженням практики, так і питання, пов'язані зі станом здоров'я студентів.
8. Продовж другого тижня перевіряти проміжні результати роботи студентів-практикантів, надіслані через Moodle та надавати відповідні поради за результатами перевірки.
9. Провести залікову співбесіду у режимі відеоконференції.
10. Вчасно оцінити результати практики та довести оцінки до відома студентів через електронний журнал та інші форми комунікації.

ОБОВ'ЯЗКИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ФОЛЬКЛОРНОЇ ПРАКТИКИ, ЩО ПРОВОДИТЬСЯ В УМОВАХ КАРАНТИНУ АБО ГІБРИДНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

1. Постійно повідомляти про стан свого здоров'я керівника практики.
2. Вчасно виконувати всі завдання, отримані від керівника.
3. Вчасно повідомлювати керівника про можливість дистанційного спілкування, доступ до інтернету, забезпеченість необхідним обладнанням для дистанційного проведення практики.
4. Постійно бути на зв'язку із керівником практики.
5. Брати участь у настановчій та завершуючій конференціях.
6. Вчасно підключатися до всіх планових відеозустрічей.
7. Вчасно надати результати виконання завдань та у відеорежимі взяти участь у заліковій співбесіді із керівником практики.